

HÖGSKOLAN I BORÅS JOHAN SUNDEEN

FORSKNING SOM FÖRÄNDRAR HÖGSKOLAN?

lakttagelser vid en seminariserie

FORSKNING SOM FÖRÄNDRAR HÖGSKOLAN?

lakttagelser vid en seminariserie

Högskolan i Borås

Johan Sundeen, docent

HÖGSKOLAN I BORÅS

Original: Responstryck

Omslagsfoto: Suss Wilén

Tryck: Responstryck 2017

ISBN 978-91-88269-77-5 (tryckt)

ISBN 978-91-88269-78-2 (PDF)

ISSN 1400-0253, Rapporter och publikationer från Högskolan i Borås, 2017:4

<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:hb:diva-13012>

MILJÖMÄRKT TRYCKSAK 3041 0234

Förord

Som ett led i Högskolan i Borås 40-årsfirande har en rad olika arrangemang och aktiviteter genomförts under året. Ett sådant arrangemang har varit en serie seminarier där högskolans forskning har presenterats av företrädare för våra sex prioriterade forskningsområden. Syftet med seminarierna var att ge en samlad bild av pågående forskning, framkomna resultat och inriktningar för de olika områdena. Syftet med serien var också att den skulle bidra till ökade kunskaper om varandras verksamhet inom högskolan och därigenom ge underlag och uppslag till samverkan över ämnes- och områdesgränser. Projekt och program med flervetenskapliga ansatser är nödvändiga, inte bara för att stärka högskolans forskningsverksamhet utan också för att forskningen ska kunna möta de stora samhällsutmaningarna.

För att seminarierna skulle nå så många som möjligt spelades de in och tillgängliggjordes på högskolans webbplats. Därtill fick docent Johan Sundeen ett särskilt uppdrag att dokumentera seminarierna. I den här rapporten återger Johan huvuddragen i presentationerna. Därutöver redovisar han resonemang kring former för samverkan och tänkbara åtgärder och incitament för att åstadkomma ökad samverkan över gränser till gagn för kvalitet på utbildning och forskning.

Rapporten är synnerligen läsvärd och ger en god och intressant bild av högskolans forskningsverksamhet. Rapporten kommer att vara ett viktigt underlag i kommande diskussioner inom lärosätet kring hur vi etablerar och vidareutvecklar starka och kompletta utbildnings- och forskningsmiljöer.

Björn Brorström, rektor

Jenny Johansson, vicerektor

1.

INLEDNING

Inledning

Frågan om forskningens förhållande till, och nytta för, det omgivande samhället tenderar att återkomma när universitets och högskolors verksamhet diskuteras i det offentliga samtalet. Likaledes har vikten av ökat samarbete mellan skilda akademiska discipliner och olika vetenskapsområden för att bidra till att lösa stora samhällsutmaningar under senare år diskuterats i många sammanhang.

Likväl är det inte särskilt vanligt att forskare ges i uppgift att presentera sina vetenskapliga studier i termer av hur deras forskning påverkar samhällsutvecklingen och resonera om hur de i ökad utsträckning kan bidra till att bygga broar mellan ämnen och vetenskapliga fält. Av bland annat nämnda skäl förtjänar den seminarieserie som arrangerades vid Högskolan i Borås våren 2015 med titeln *Forskning som förändrar samhället* att fortsatt diskuteras.

Föreliggande rapport är skriven på uppdrag av rektor Björn Brorström.¹ I rapporten ställs följande huvudfråga: Kan det utifrån innehållet i de femtontal föredragningarna under seminarieseriens gång hävdas att den bedrivna forskningen på ett signifikant sätt bidrar till att förändra lärosätet?² Frågan belyses framförallt ur aspekten att Högskolan i Borås har som ett strategiskt mål att i relativa tal fördubbla forskningsvolymen, vilket i första hand ska ske genom att i ökad utsträckning attrahera extern finansiering. Rapportens titel knyter tydligt an till de syften med serien som rektor angav i samband med att han hälsade välkommen till det första av fyra tillfällen:

- 1) Seminarierna ska bidra till att sprida kunskap inom högskolan om den forskning som sker vid de tre akademierna och till desamma knutna forskargrupper och centumbildningar.
- 2) Seminarierna ska lägga grund till en ökad grad av kontakter mellan olika forskargrupper och generera möten över gränser som kan bidra till nydanande forskning.
- 3) Seminarierna ska bidra till att göra Högskolan i Borås mer konkurrenskraftig om forskningsmedel i större utlysningar och i konkurrens med resursstarkare lärosäten.

Fokus i rapporten ligger med andra ord på frågan om samarbeten mellan olika forsknings- och utbildningsområden. Jag har sökt efter beröringsytor, gemensamma begrepp och gränsöverskridande tematiker samt utifrån detta resonerat om olika vägar till ökat samarbete. Jag har också valt att ägna ett avsnitt i rapporten åt forskningspolitiska principfrågor, då ett antal viktiga sådana aktualiserades under seminarieseriens gång.

¹ Jag vill rikta ett tack till Helena Francke, Jan Nolin, Jenny Johannisson och Björn Brorström för goda synpunkter på min text.

² Jag vill poängtera att det enda underlaget för föreliggande rapport är seminariepresentationerna och min allmänna kännedom om Högskolan i Borås som kunskapsmiljö. Det begränsade omfånget av uppdraget har inte möjliggjort någon ytterligare informationsinhämtning.

Rapporten inleds med en komprimerad sammanfattning av de fyra seminarierna. Dessa summeringar har *inte* karaktären av ett heltäckande matchreferat, för att tala i sportjournalistiska termer. Eftersom seminarierna finns tillgängliga som inspelad film saknas det skäl att i denna framställning ha andra ambitioner än att skapa visst sammanhang till den följande diskussionen om ytor för, och vägar till, samarbete. Utgångspunkten för sammanfattningarna har varit att på begränsad textyta söka begripliggöra vad jag har åhört för läsare med ungefärligen samma förkunskaper som undertecknad.³

När t.f. prorektor Jenny Johannisson efter det sista seminariet summerade de femton presentationerna konstaterade hon med tillfredsställelse att föredragningarna gjort sambandet mellan å ena sidan högskolans vision och mål och å den andra den forskning som bedrivs vid de tre akademierna tydligt. En iakttagelse i anslutning härtill är att de, i sig intressanta, seminarierna hade en låg grad av oväntade perspektiv för den ifråga om Högskolan i Borås verksamhet någorlunda initierade lyssnaren. Den tydligaste mönsterbrytande framställningen var professor Clemens Thornquists plädering för ökad grundforskning.⁴ Orsaken till att jag nämner den begränsade överraskningseffekten här i textens inledning är att detta tema har bäring på frågan om utrymmet för nydanande och gränsöverskridande forskning.

Innan vi ger oss i kast med innehållet i presentationerna behöver någonting sägas om karaktären på seminarierna. Som en medveten strategi från rektor hade föredragshållarna inte givits några utförliga instruktioner, utan istället fått stor frihet i att lägga upp sina respektive presentationer. Detta skapade en mångfald av infallsvinklar och variation i programmet. Nackdelen var att helheten kan liknas vid en spretig antologi. Ett antal föredragshållare gjorde relativt detaljerade genomgångar av ett av högskolans prioriterade forskningsområden medan andra redovisade det arbete som bedrivs inom en forskargrupp eller en centrumbildning. Åter andra talade om enskilda projekt, en subdisciplin eller redogjorde för sina personliga resor i vetenskapens värld. Mångfalden av ingångar till seminarieriens tematik kan bland annat ses som uttryck för att det finns en rad olika förhållningssätt på lärosätet till relationen mellan den egna forskningen och Högskolan i Borås prioriterade utbildnings- och forskningsområden. En mångfald som jag personligen finner fruktbar.

³ Den utgångspunkt från vilken jag betraktat seminarierna kan beskrivas som en kombination av min hemhörighet i två akademiska discipliner, idé- och lärdomshistoria och biblioteks- och informationsvetenskap samt min tidigare yrkesroll som kommunikationsstrateg vid Högskolan i Borås.

⁴ I sin sammanfattning av seminarierien uppmärksammade Jenny Johannisson Thornquists inlägg och pekade på betydelsen av detsamma.

Slutligen ska framhållas att undertecknad har fått förtroendet att i väsentlig mån utforma denna rapports struktur och innehåll efter eget huvud. Jag har därför tillåtit mig att inte enbart passivt referera utan ibland också recensera. Detta givetvis inte i syfte att sätta någon slags betyg på de femton framställningarna. Avsikten är snarare att göra framställningen mera levande och förhoppningsvis i högre utsträckning ge underlag till samtal och till fortsatt utvecklingsarbete.

2.

SAMMANFATTNING AV SEMINARIEPRESENTATIONERNA

Sammanfattning av seminariepresentationerna⁵

Människan i vården

Presentation 1: Maria Nyström

De femton föredragningarna kan ses som en slags styrkedemonstration av uppnådda kvaliteter i utbildning och forskning. Det var därför logiskt att de fyra seminarierna inleddes med en presentation av det område inom vilket lärosätet erhållit sin senaste (sjätte) rättighet att utfärda examen på forskarutbildningsnivå: Människan i vården. Professor Maria Nyström beskrev på ett övergripande plan forskningsområdet som ett alternativt vetenskapligt perspektiv på sjukvården i förhållande till dominerande biomedicinska synsätt. Forskningsområdet Människan i vården studerar ”människliga aktiviteterets betydelse för att få vården att fungera”, det vill säga olika aktörers känslor, tankar och handlingar.

Maria Nyström inledde sin presentation med att skapa inlevelse hos auditoriet genom att resa den allmänmänskligt relevanta frågan: ”Vad händer med dig och mig när vi blir patienter?” Frågan följdes upp av påståendet att fungerande vård är så mycket mer än medicinska framsteg. Inom Människan i vården intresserar sig forskarna inte bara för patienter utan också för anhöriga och vårdens professioner, inklusive administratörer och beslutsfattare. Nyström framhöll att pedagogisk och vetenskaplig kompetens under lång tid har byggts upp vid Högskolan i Borås när det gäller patientnära vård. Efter den övergripande gestaltningen av forskningsområdet skedde en exemplifiering i form av Nyströms egen, på existentiella vårdfrågor inriktade, forskning. Auditoriet fick bland annat ta del av resultaten av ett projekt som intresserade sig för föräldrar till barn med psykotiska diagnoser.

Presentation 2: Birgitta Wireklint

I den andra presentationen flyttades fokuset till centrumbildningen Prehospiten och de vetenskapliga studier som bedrivs inom ramen för denna forskargrups verksamhet. Professor Birgitta Wireklint ville med sin genomgång belysa vad forskargruppens arbete betyder för en bättre fungerande sjukvård, exempelvis i resurshänseende. Den prehospitalka forskningen har inte växt fram som en inomvetenskaplig process utan är ytterst resultatet av ett av sjukvårdshuvudmannen inom Västra Götalandsregionen identifierat utbildningsbehov. 1999 började Högskolan i Borås att utbilda ambulanssjusköterskor för att svara mot efterfrågan på kompetenshöjning inom regionen vad avser prehospitalk vård.

⁵ För att i en kortare rapport som den föreliggande slippa störa upprepningar i läsningen går jag i genomgången av de femton presentationerna förbi sådana aspekter som behandlas i rapportens senare delar, t.ex. forskningspolitiska principfrågor och beröringspunkter mellan olika forskningsområden.

Den prehospitala forskningen vid Högskolan i Borås är ett exempel på hur vetenskaplig verksamhet vid lärosätet kan ses som svar på samhälleliga utmaningar. Wireklint framhöll att antalet vårdtagare i Sverige ökar kontinuerligt. Detta till följd av att vi får fler äldre medborgare, att invandringen tilltagit samt att vi har en hög andel ensamhushåll. Av såväl resursskäl som för att öka patientsäkerheten är det viktigt att i den prehospitala vården göra en så korrekt bedömning som möjligt av till vilken vårdgivare ambulanspatienterna ska föras. Det gäller, vardagligt talat, att tillse att patienter inte slussas runt i systemet. I slutet av presentationen gavs auditoriet inblick i ett antal konkreta och avgränsade forskningsprojekt, bland annat orienterades vi om en studie om det resursintensiva området helikoptersjukvård.

Läroarbete och pedagogisk yrkesverksamhet

Presentation 3: Anita Norlund

Docent Anita Norlund närmade sig utmaningen att belysa innebörden av tematiken ”forskning som förändrar samhället” genom att beskriva två, i närtid genomförda, praktiska forskningsprojekt inom området Läroarbete och pedagogisk yrkesverksamhet. Det ena rör barn inom ett autismnära spektrum och det andra nyanlända unga, det vill säga två grupper av elever med särskilda behov. Båda dessa projekt löpte över tre års tid och utfördes i samverkan med representanter för i skolan verksamma professioner. Detta arbetssätt sades ha varit mycket fruktbart. Auditoriet fick bland annat en bild av hur datainsamlingen hade tillgått i dessa projekt.

Norlund rörde sig sedan från dessa konkreta studier till att beskriva och karakterisera forskargruppen RCIW (Research and Capability in Inclusion and Welfare). Gruppen har elva medlemmar med ett gemensamt fokus på frågor om inkludering, men uppvisar samtidigt en betydande bredd i forskningsrepertoaren. Norlund betonade den betydelse som läggs vid teoribaserad forskning och teorianpassning inom RCIW. En annan viktig förenande länk mellan olika konkreta projekt är strävan att dessa studier ska bidra till att förbättra professionernas kompetens.

Presentation 4: Anita Eriksson

I det första seminariets avslutande presentation berättade universitetslektor Anita Eriksson om det av Vetenskapsrådet finansierade projektet ”Implementering av en utbildningsreform i förskolepraktik”. Hon tillhör forskargruppen PAUS, en förkortning som ska utläsas Pedagogisk forskning inom utbildning och samhälle. Bakgrunden till projektet utgjordes av en 2010 genomförd revidering av läroplanen för förskolan, en reform som fick stor betydelse för ansvarsstrukturen inom, och kvalitetskraven på, förskolan samt därtill innebar en ökad fokusering på lärande i den pedagogiska verksamheten. Vidare påverkades yrkesidentiteterna inom förskolan genom att förväntningarna på förskolelärarna respektive barnskötarna på ett tydligare sätt än tidigare differentierades.

Forskningsprojektets övergripande syfte var att ”bidra med kunskap om hur det nya nationella policydirektivet om förskolelärares förtydligade ansvar tolkas, förhandlas och kommer till uttryck i arbetslag som består av olika yrkeskategorier”. Till forskningsuppgiften hörde att studera ”hur olika sätt att organisera och bedriva förskoleverksamhet påverkar det pedagogiska arbetet som utförs”. Inom ramen för projektet genomfördes studier som fokuserade på tre olika perspektiv: 1) organisation 2) arbetslag och verksamhet samt 3) policyfrågor. Eriksson poängterade avslutningsvis att ett konkret uttryck för att denna forskning påverkar samhället är att resultaten av de vetenskapliga studierna används i undervisningen vid förskolelärautbildningen vid Högskolan i Borås. Denna forskningsanknytning bidrar till att i högre grad än tidigare förbereda de blivande förskoleläraarna för att utöva ledarskap.

Handel och IT

Presentation 5: Stefan Cronholm

Professor Stefan Cronholm var en av de föredragshållare som i sin presentation anlade ett uttryckligt ämnes- och vetenskapsområdesöverskridande perspektiv. Han framhöll sålunda att digitalisering är ett fenomen som skär genom alla branscher och alla samhällsområden och därför kan studeras inom en lång rad discipliner. Cronholms presentation hade rubriken ”Datadriven innovation” och han betonade inledningsvis att digitalisering är den starkaste transformativa kraften i dagens samhällsliv. Med digitalisering avsågs i detta sammanhang både en process och ett tillstånd.

Definitioner och begrepp hade sin givna plats i presentationen. Ett centralt sådant var digital transformering, varmed avses ”digitala tekniker och förmågor som förändrar en organisations erbjudande och verksamhetsmodell”. Cronholm underströk vid flera tillfällen att det vetenskapliga studiet av digitalisering inte enbart handlar om att studera teknik. En samlad digitaliseringskunskap innefattar också vetande om individ, organisation och samhälle. Det finns ett behov, framhöll Cronholm, av att utveckla perspektiv som ”inkluderar organisatoriska och värdeskapande förmågor”. Till karaktärsdragen för den digitaliseringsforskning som bedrivs inom området Handel och IT hör vidare att forskarna arbetar med en s.k. dual vision. De eftersträvar dels att utveckla teorier, dels att presentera resultat som förbättrar praktiker. Forskningen har således en tydlig tillämpningsdimension och sker så gott som alltid i samarbete med representanter för näringslivet.

Presentation 6: Malin Sundström

Frågan om digitaliseringens betydelse för handeln stod i fokus för docent Malin Sundströms framställning. Hon utgick från verksamheten inom centrumbildningen SIIR (Swedish Institute for Innovative Retailing) och gjorde exemplifieringar i form av egen och kollegors forskning. Digitaliseringen av handeln kan enligt henne sägas vara en revolution som

drivs framåt av att konsumtionen i allt högre grad övergår från att vara ett fysiskt fenomen till en digital process. Människor handlar i ökande utsträckning genom sin mobiltelefon. Detta får på sikt konsekvenser för den offentliga miljön, vi kommer att få vänja oss vid stadskärnor med ett annat utbud än idag. Sundström prognosticerade sålunda den fysiska butikens död.

Forskare som är knutna till SIIR studerar bland annat mänskliga beteenden med hjälp av etnografiska metoder. Auditoriet fick ta del av ett projekt där en forskare flyttat in hos ett antal Stockholmsfamiljer för att på plats studera deras köpprocesser. Baserat på bland annat detta material presenterade Sundström en typologi över olika slags konsumenter och konstaterade att graden av digitala kompetenser har betydelse för våra köpmönster. De resultat som har arbetats fram inom SIIR används för att förbättra handelspraktiker i linje med verksamhetsidén att bidra till en innovativ och hållbar handel.

Resursåtervinning

Presentation 7: Mohammad Taherzadeh

Professor Mohammad Taherzadehs orientering om forskningsområdet Resursåtervinning hade en global utgångspunkt. Han pekade på att vår värld är tudelad. Till exempel saknar hälften av hushållen i Indien och Afrika elektricitet. Vilka blir följderna i form av miljökonsekvenser när dessa hushåll på allvar börjar sin färd mot det välstånd som kännetecknar den rika världen? Det finns en berättigad efterfrågan på förbättrad materiell status samtidigt som vi på global nivå måste minska skadlig miljöpåverkan. Utmaningarna är, framhöll Taherzadeh, enorma.

De vetenskapliga studier som utförs inom området Resursåtervinning kan enligt Taherzadeh beskrivas som visionsdriven forskning. Forskarna har som ett övergripande mål att genom kunskapsutveckling och –spridning aktivt medverka till ett mera hållbart samhälle. En väg att bidra till att minska påfrestningen av mänskliga aktiviteter är att öka tempot i resursåtervinningen. En viktig komponent i en sådan utveckling är att betrakta avfall som en potentiell samhällelig resurs. Avfall kan, visar forskningen inom Resursåtervinning, användas för att producera bland annat biogas, etanol, livsmedel och biopolymer.

Presentation 8: Tobias Richards

Professor Tobias Richards kastade in auditoriet i den politiska verkligheten på EU-nivå. Han hänvisade till en aktuell debatt i EU-parlamentet rörande strävan efter en cirkulär ekonomi. Richards återgav bland annat beslutet att 70 procent av det kommunala avfallet på europeisk nivå ska återvinnas 2030. Mängden som hamnar på deponi ska begränsas till fem procent, att jämföra med 75 procent i Grekland idag. Richards konstaterade samtidigt att det råder stora skillnader mellan de europeiska länderna på detta område och att flera medlemsstater redan uppfyller delar av EU-parlamentets mål. Han framhöll att den

forskning som bedrivs inom Resursåtervinning har uppenbar bäring på de politiska beslut som har fattats på europainivå.

Richards orienterade auditoriet om att det finns ett antal olika metoder för att tillvarata avfall: Biologisk återvinning, materialåtervinning och termisk återvinning (förbränning). Hans föredragning var huvudsakligen inriktad på de två sistnämnda metoderna (det förstnämnda området tillhör Mohammad Taherzadehs forskningsfokus). Genom förbränning minskar deponin samtidigt som ”vi får ut produkter som är användbara” – exempelvis el och fjärrvärme. Till fördelarna med energiåtervinning räknade Richards också möjligheten att förstöra smittoämnen och att ur askan som bildas av förbränning återvinna material (t.ex. fosfor och zink). Richards pekade också på avigsidor av förbränning (bl.a. bildande av dioxiner) samt skisserade tre typer av utmaningar som forskningen och samhället står inför på detta område: Tekniska, ekonomiska och sociala.

Textil och mode

Presentation 9 : Vincent Nierstasz

Det tredje gränsöverskridande eftermiddagsseminariet ägnades helt och hållet åt forskningsområdet Textil och mode, inom vilket Högskolan i Borås har både generella och konstnärliga forskarexamensrättigheter. Den första presentationen av tre hölls av professor Vincent Nierstasz som karakteriserade Textilhögskolan som en kunskapsmiljö som är präglad av korsbefruktning mellan utbildning, forskning och innovation. Till denna bild hör ett väl etablerat samarbete mellan akademi och näringsliv. Nierstasz poängterade att denna samverkan numera innefattar även industrier som vi normalt sett inte omedelbart förknippar med textiltillverkning.

Nierstasz representerar forskargruppen Textil materialteknologi och höll sin presentation under rubriken ”Resurseffektiva produktionsprocesser för smarta textilier”; forskning med detta fokus har bedrivits under en femårsperiod. Genom vetenskapliga studier söker forskargruppen efter lösningar som minskar användningen av vatten, kemikalier och energi och som leder till mindre avfall. I dessa forskningsprocesser spelar avancerad teknisk apparatur, till exempel en 3D-printer, en viktig roll. Det räcker emellertid inte, framhöll Nierstasz, att få fram lyckade tekniska och miljömässiga processer, vi måste också visa att våra lösningar är kommersialiserbara. Det är enligt honom i gränssnittet innovation, ekonomi och hållbarhet som devisen om forskning som förändrar samhället har förutsättning att bli realistisk.

Presentation 10: Karin M Ekström

Det vetenskapliga studiet av konsumtion är till sin natur mångdisciplinärt, bidrag hämtas från bland annat företagsekonomi, psykologi, sociologi, antropologi och teknologi. Detta framhöll professor Karin M Ekström som leder forskargruppen Hållbar konsumtion.

I likhet med övriga HB-forskare som gjorde presentationer om människans påverkan på miljö och klimat lyfte Ekström fram ett antal statistiska uppgifter. Hon pekade på att konsumtionen av kläder i Sverige har ökat med 53 procent under en tioårsperiod och att 62 procent av svenskarna idag slänger fullt brukbara klädesplagg. Hållbar konsumtion är en fråga om beteendeförändringar, något som forskningen har visat är svårt att förverkliga. Ekström efterlyste praktiska lösningar som kan underlätta en sådan omställningsprocess, bland annat ett nationellt retursystem för kläder och tillgängliggörande av behållare för klädåtervinning i bland annat bostadsområden.

Ekström manade med sin föreläsning till ökad reflektion över, och medvetenhet om, de samhällskonsekvenser som konsumtion leder till. Vi kan inte längre enbart betrakta shopping och handel ur ett BNP-perspektiv. Ekström skilde i sin genomgång mellan två former av konsumtion: sådan vi gör för att tillfredsställa grundläggande livsbehov respektive den typ av shopping som fungerar som en social identitetsmarkör. För att skapa ökade kunskaper om det senare sortens beteende, och härigenom kunna verka mera effektivt för minskad konsumtion, behöver vi förstå de kulturella kontexter som omger inköp av kläder och skor.

Presentation 11: Clemens Thornquist

Professor Clemens Thornquist valde att presentera utmaningar inom forskningsområdet Design genom att relatera till frågor av närmast kunskapsfilosofisk natur. Hans första PP-bild bar rubriken "What is it?" och följdes av frågor om bland annat vad textil material är för något och om vad ett klädesplagg är. I kontrast till det tydliga tillämpningsfokus som präglade såväl seminarieseriens vinjett som flertalet övriga presentationer pläderade Thornquist för betydelsen av ökad grundforskning.

Den visuella kommunikationen hade en central plats i Thornquists framställning, ett faktum som gör det svårt att med enbart ord återge de intryck som han ville förmedla. Flera av bilderna kommunicerade betydelsen av att se saker med nya ögon, av att tänka radikalt annorlunda för att lösa problem. Till de bilder som illustrerade okonventionella lösningar hörde ett fotografi av en olycksdrabbad vägkorsning, där man minskat problemen genom att avlägsna alla vägmärken. I likhet med Ekström pekade Thornquist på betydelsen av att läsa av de kulturella koder som olika klädesstilar är förbundna med om vi vill åstadkomma samhällsliga förändringar. Här hämtades exempel från så vitt skilda miljöer som kriminella gäng i USA respektive affärsmiljöer i Japan.

Biblioteks- och informationsvetenskap

Presentation 12: Jan Nolin

Professor Jan Nolins presentation utgjordes av en genomgång av Biblioteks- och informationsvetenskap som forskningsområde. Föredragningen innefattade en disciplinhistorisk

bakgrundsteckning, en internationell orientering om hur broar byggs mellan ämnet och angränsande discipliner såväl som en ideologisk positionering. Med det sistnämnda avses att Nolin markerade att BoI-forskarna vid Högskolan i Borås verkar i en public service-tradition och har ett kritiskt perspektiv på kommodifiering av information. Kännetecknande för den institutionella placeringen är att BoI-ämnet ”på global basis” är inblandat i institutionsammanslagningar. Sammanläggningar görs bland annat med humaniora, datavetenskap och/eller medievetenskap.

Den internationella utblicken låg i linje med Nolins initiala påpekande att BoI är ett brett och komplext forskningsområde, till vars kännetecken hör förekomsten av talrika beröringsytor med andra discipliner. Nolin talade rent av om ”de många valmöjligheternas förbannelse” och framhöll betydelsen av att göra strategiska överväganden om vilka samarbeten som ska prioriteras. Han orienterade auditoriet om att det i dag finns fyra plus en forskningsgrupp på Bibliotekshögskolan:

- Informationspraktiker,
- Digitala resurser och tjänster inom kultur- och informationsområdet,
- Bibliotek, kultur och samhälle,
- Sociala medier-studier.

Till dessa fyra kommer förekomsten av forskning inom området Data Science. Den gemensamma identitetsmarkören för samtliga dessa inriktningar är begreppet information.

Presentation 13: Helena Francke

Genom nedslag i sin egen akademiska karriär – projekt hon varit involverad i – belyste docent Helena Francke de förändringar som skett inom forskningsfältet vetenskaplig publicering och vetenskaplig kommunikation. Hon upprätthöll sig särskilt vid olika aspekter av begreppet och företeelsen open access. Francke markerade att hon till skillnad från många andra forskare vid Högskolan i Borås genomför studier som riktar sig till professionerna inom akademien, även om hon i flera projekt arbetat tillsammans med professioner utanför högskolan.

En av de förändringar som hon pekade på var att medan öppen tillgång till forskningspublikationer diskuterats under åtminstone 25 års tid, så är diskussionen om öppen tillgång till forskningsdata av betydligt yngre datum. Vi ställs inför nya etiska och juridiska utmaningar när forskningsdata kan återanvändas och studeras av andra forskare. Francke relaterade i likhet med flera andra föredragshållare till idealet av hållbar utveckling, i detta fall särskilt social hållbarhet förstådd i bemärkelsen tillgång till kunskap. Hon betonade också att det finns stora ekonomiska utmaningar förbundna med öppen tillgång till publikationer och forskningsdata. Ytterligare ett relativt nytillkommet scenario handlar

om att öppen tillgång till forskning kopplas samman med innovationssträvanden. Därmed kommer också ekonomiska intressen in i bilden på ett annat sätt än vad som tidigare varit fallet.

Hållbar samhällsbyggnad

Presentation 14: Agnes Nagy

Universitetslektor Agnes Nagy kände igen sig i Franckes bild av dynamiken inom ett forskningsfält: ”Jag arbetar idag med betongforskning utifrån helt andra utgångspunkter än då jag började.” Temat för Nagys föreläsning var återvinning av betong. Hon klargjorde att bygg- och fastighetssektorn är en avfallsintensiv näring. Så mycket som en tredjedel av allt avfall i Sverige kommer från sektorn. En angränsande utmaning i strävan efter ett hållbart samhälle är att minska det stora uttaget av den ändliga resursen naturgrus. Uttaget är ett problem bland annat genom att det påverkar såväl yt- som grundvattnet. Enligt gällande svenska miljömål ska 70 procent av allt byggavfall återvinnas 2020 samtidigt som uttaget av naturgrus ska minska från tio miljoner ton per år till ett till tre miljoner ton. En koppling mellan dessa två mål som Nagy gjorde var att resa frågan om det går att ersätta natursingel med återvunnen, söndermulad, betong.

Nagy orienterade auditoriet om de utmaningar som forskningen om betonganvändning står inför, till dessa räknas bland annat avsaknaden av tillförlitlig statistik om byggnadsavfall. Genom att återvinna betong uppnås en rad fördelar: deponin minskar, det skapas en sekundär råvara av avfall och livscykeln för betong förlängs. Till nackdelarna med nuvarande status på återvunnen betong hör att denna har lägre tryckhållfasthet och att arbetsbarheten är mindre. Vidare kräver återvinning av betong icke-obetydliga investeringar i infrastruktur. I likhet med vad Vincent Nierstasz framhållit om resurseffektiva produktionsprocesser inom det textila fältet underströk Nagy att ett fungerande återvinningssystem förutsätter att industrin ser en potential i ett sådant.

Presentation 15 – Staffan Svensson

Frågan om de utmaningar som den stora betonganvändningen ställer samhället inför gavs ytterligare belysning genom professor Staffan Svenssons presentation om ”Hållbart samhällsbyggande ur ett materialoptimeringsperspektiv”. Med pedagogiskt valda bilder illustrerade han den väldiga förbrukning som det på global basis är frågan om (vi skulle med denna betong varje år kunna bygga en kinesisk mur som sträcker sig runt jorden fem gånger). Svensson tog alltså sin utgångspunkt i samhällsutmaningarna för att därifrån närma sig sitt forskningsområde. Han framhöll i anslutning härtill: ”eftersom byggnadsbranschen är en av samhällets mest materialintensiva sektorer, kan t.o.m. små förändringar i val av byggnadsmaterial få stor betydelse ur ett samhällsperspektiv”.

Det alternativ till betong som Svensson fokuserade sin föredragning på var bruket av trä som byggnadsmaterial. Detta är ett område där det sker en relativt omfattande forskning vid lärosätet. Han ställde i sammanhanget de retoriska frågorna: ”Måste vi använda betong *överallt*? Är betong verkligen *alltid* det bästa materialvalet?” Svensson framhöll att det finns en del mindre områden där förnyelsebart material (=trä) kan ersätta betong, vilket är ett viktigt konstaterande ur ett framtidsperspektiv. Han pekade på möjligheten att finna lösningar genom att kombinera inslag av trä och betong i byggnadskonstruktioner. Han belyste också de särskilda utmaningar som det innebär att arbeta med ett naturmaterial, till exempel att beskriva dess egenskaper på ett tillförlitligt sätt med vad det innebär i form av matematiska beräkningar.

3.

ÅTERKOMMANDE TEMATIKER

Återkommande tematiker

Skulle två tematiker väljas ut i ett försök att karaktärisera huvudtendenserna vid presentationerna av vid Högskolan i Borås prioriterade forskningsområden så vore det: För det första en praktisknära, tillämpningsorienterad forskning. För det andra forskning med utgångspunkt i, och med anspråk på att bidra till, strävan efter ett hållbart samhälle. Forskare verksamma inom områdena Människan i vården samt Lärarutbildning och pedagogisk yrkesverksamhet framhöll att de i sin datainsamling och -analys samarbetar med företrädare för vård- respektive undervisningsprofessioner. De yrkesverksamma besitter kompetenser som stundom är nödvändiga för forskningsprocessen, ett exempel som nämndes var att på bästa sätt kunna tillgodogöra sig den information som finns i sjukvårdsjournaler. Vårdvetarna och pedagogerna förenas också av strävan efter att genom forskning förbättra de verksamheter som studeras. Forskning som förändrar samhället konkretiserades under presentationerna till att t.ex. gälla ökad patientsäkerhet och förbättrade elevvillkor.

Det praktisknära perspektiv som kännetecknar mycket av den forskning vid Högskolan i Borås som är inriktad mot den offentliga sektorns välfärdspprofessioner, har sin motsvarighet i vetenskaplig verksamhet som rör näringslivsrelaterade fenomen, produkter och processer. Stefan Cronholm framhöll att hans forskargrupp alltid samverkar med näringsliv och i viss mån även med förvaltning. Både forskare från det textila fältet och från forskningsområdet Resursåtervinning poängterade som framgått betydelsen av att beakta marknadsperspektiven när man arbetar med vetenskapligt initierade förändringsarbeten. Om miljömässigt förbättrade tillverkningsprocesser ska omsättas i näringslivets praktik behöver hänsyn tas till villkoren för vinstdrivande verksamhet. Innovation, miljö och ekonomisk lönsamhet måste förenas, som Vincent Nierstasz uttryckte förhållandet. Det kan således ligga nära till hands att peka på förekomsten av en förbindelselänk på Högskolan i Borås mellan å ena sidan det professionsnära perspektivet och å den andra tillämpningsforskning inriktad på hållbar utveckling.

Begreppet hållbarhets centrala ställning vid Högskolan i Borås framgår redan av det faktum att det är integrerat i vissa forskargrupperns benämning (t. ex. hållbar konsumtion). I åtminstone två tredjedelar av de femton presentationerna uttryckliggjordes begreppet och betydelser av detsamma, ofta med fokus på miljö och ekonomi. Till den vokabulära verktyglådans mest använda redskap under seminarieserien hörde cirkulär ekonomi. Flera av de forskare som arbetar med inriktning mot hållbarhet framhöll att deras vetenskapliga verksamhet ligger i linje med förväntningar och regleringar från politiska instanser på såväl nationell som internationell nivå.

Det är givetvis inte att förvänta att risker med, och baksidor av, täta band mellan akademi och omgivande samhällsintressen, och/eller gemensamma agendor för politik och vetenskap, ska stå i förgrunden för en seminarieserie av nämnda slag. Helt saknades emellertid

dylika ansatser inte. Staffan Svensson påpekade således att det av vissa materialstudier är lätt att utläsa vem som är finansiären bakom desamma och Anita Norlund framhöll att den pedagogiska forskningen inte bara samverkar med skolans professioner utan också vill utmana desamma med kritiska, utbildningssociologiska, ansatser.

En tredje genuint gränsöverskridande tematik som uppenbarade sig under seminarie-seriens gång var vikten av att i forskning som rör offentlig kärnverksamhet såväl som transformationsprocesser i kommersiella verksamheter beakta det mänskliga perspektivet. Maria Nyström poängterade att god vård inte bara handlar om biomedicinska framsteg utan också om möten mellan två eller flera subjekt. Stefan Cronholm framhöll under sin genomgång av datadriven innovation inom näringslivet betydelsen av att anlägga, med föredragshållarens ord ”återupprätta”, ett sociotekniskt perspektiv.

Från min observatörsposition framstår det som att här finns en spännande öppning till dialog och möjliga samarbeten: Människa och vårdapparat, människa och teknik, människa och organisation osv. (Ett till tematiken angränsande aktivitet vid Högskolan i Borås som parentetiskt kan nämnas här är CAV-seminariet ”Balans mellan människa och maskin” som arrangerades 20 september). En förenande länk borde kunna utgöras av beteendeforskning: Patientbeteenden, elevbeteenden, konsumentbeteenden och så vidare. Angränsande till nämnda tematik kan de inlägg sägas vara som betonade betydelsen av att förstå olika fenomenens kulturella kontexter, till exempel i studiet av klädesstilar och konsumtionsmönster.

Betydelsen av att på vetenskaplig grund studera organisationer och organisatoriska faktorer betydelse återkom flerfaldigt under presentationerna. Det gavs exempel på bland annat frågan om hur organisationskulturer kan vara främjande eller bromsande element i innovationsprocesser. Vidare belystes hur dylika faktorer kan ses som bidragande förklaringar till brister i välfärdsproduktionen. I samma härad befinner sig frågor om ledarskap. Här finns vid olika delar av högskolan särskilda kompetenser som skulle kunna bistå och berika forskningen inom andra delar av lärosätet. Det går att ytterligare klustra detta områdesöverskridande fenomen genom att tillföra ett arbetsplatsperspektiv. Fenomen inom offentliga arbetsmiljöer kunde med fördel studeras gemensamt av företrädare för flera discipliner.

4.

**FORSKNINGSPOLITISKA
PRINCIPFRÅGOR**

Forskningspolitiska principfrågor

Till de mest intressanta resultaten av föreläsningsserien Forskning som förändrar samhället hör att det aktualiserades viktiga forskningspolitiska principfrågor under flera presentationer. Dessa belystes, naturligt nog, särskilt i perspektiv av den vetenskapliga verksamheten vid Högskolan i Borås. På detta sätt kom seminarieriet att rymma en kritisk komponent. Flera forskare ifrågasatte det för samhällshelheten kloka i ett antal rådande forskningspolitiska tendenser.

Det mest genomarbetade inspelet i nämnda avseende gjordes som redan framgått av Clemens Thornquist. Illustrerat av exempel från hans forskningsområde textil design och med ett kongenialt bildmaterial pekade Thornquist på vikten av att kontinuerligt hålla liv i de mest basala av frågor och bearbeta dessa med grundforskning. Det var emellertid ingen elfenbentornsplädning som åhörarna fick ta del av, utan Thornquist kopplade sin argumentation till temat om forskning som förändrar samhället: ”Går vi direkt på problemlösning låser vi lätt in oss i traditionella perspektiv.” Genom att till exempel ställa, den i förstone abnorma, frågan om var gränsen går mellan ett klädesplagg och en byggnad kan vi nå fram till nya typer av förståelser och i förlängningen till nya lösningar på samhällsproblem. Thornquist breddade det kritiska perspektivet till att också inkludera högre utbildning och vände sig mot att akademisk skolning reduceras till ”yrkeslivsträning”. Hans framställning väckte gensvar hos bland andra Karin M Ekström. Hon efterlyste en diskussion om hur ledande forskningsfinansiärer ska förmås att i högre grad anslå medel till grundforskning.

Flera inspel gjordes om en tredje i dagens europeiska universitetskultur starkt dominerande företeelse: publicering av vetenskapliga resultat i internationella publikationer. Detta berördes särskilt i perspektiv av att en stor del av den vetenskapliga verksamheten vid Högskolan i Borås räknar professionsföreträdare till sina forskningspubliker. Frågan om publiceringsformerna hade därmed direkt bäring på seminarieriets övergripande perspektiv – forskning som förändrar samhället.

Företrädare för forskningsområdena Människan i vården samt Lärarutbildning och pedagogisk yrkesverksamhet reste frågan: Hur tillser vi på bästa sätt att resultat från forskning vid HB återkopplas till de professionella miljöer som studeras? Maria Nyström framhöll att det är väsentligen svårare att få vårdpersonal att intressera sig för forskningsresultat som publiceras på engelska och syntes beklaga att den vid HB utgivna tidskriften *Vård i Norden* inte längre ger utrymme för artiklar på svenska. Nyström framhöll i sammanhanget att man som forskare med inriktning mot välfärdsstatens professioner inte utan vidare kan nöja sig med att producera teoretiska resultat, utan också har ett ansvar att intressera sig för omsättningen av resultaten i praktisk verksamhet. Anita Eriksson efterlyste framarbetandet av en strategi vid Högskolan i Borås för publicering för professionernas behov. Frågan

sattes in i ett större sammanhang genom Helena Franckes föreläsning om vetenskaplig publicering och kommunikation. Francke betonade att vi som forskare har att förhålla oss till olika konkurrerande publiceringssystem och att göra avvägningar mellan dessa.

5.

MODELLER FÖR GRÄNSÖVERSKRIDANDE SAMARBETE

Modeller för gränsöverskridande samarbete

Frågetecknet i denna rapportens titel indikerar författarens uppfattning att seminarieriet i sig gav relativt få och vaga ingångar till samarbete över ämnes- och vetenskapsområdesgränser. Flera presentatörer tenderade, som jag uppfattade det, att tala till den egna forskargruppen och samarbetsinvertna var som regel relativt allmänt hållna och framförda i förbifarten. Något annat kanske inte var att begära. Utfallet kan också ha göra med den spretighet i presentationerna som påtalades inledningsvis.

I anslutning till Jan Nolins framställning ställde Jenny Johannisson frågan: ”Hur kan biblioteks- och informationsvetenskap bidra till Högskolan i Borås fortsatta utveckling?”. Det hade varit en god idé att uttryckligen artikulera denna sort av fråga efter varje presentation i seminarieriet. Med risk för att framstå som hemmablind var Jan Nolins presentation det inslag under de fyra seminarierna som tydligast artikulade en gränsöverskridande ambition. Detta kan tänkas botten i hans bakgrund som vetenskapsteoretiker likväl som i det faktum att Biblioteks- och informationsvetenskap är en mångvetenskaplig disciplin med många beröringsytor till andra ämnen. Nolin tog fasta på detta faktum när han framhöll att nya tendenser i flera andra discipliner relativt snabbt finner fram till BoI genom dessa kontaktvägar. Av samma skäl förmår ämnets företrädare med relativ lätthet sprida sina forskningsresultat och perspektiv utanför de egna disciplinära gränserna.

Nedan har jag, med utgångspunkt i de femton presentationerna, försökt strukturera olika former av tänkbara gränsöverskridande forsknings-samarbete. Nedanstående kategorier ska mest förstås som ett försök till att skapa katalysatorer till tankeprocesser – det vill säga de är tentativa skisser av hur man kan bygga olika former av samarbeten:

Teoridrivet samarbete: Anita Norlund och Stefan Cronholm bjöd med sina framställningar in angränsande discipliner och/eller andra forskningsområden till att inom respektive vetenskapliga sfär testa och utveckla teorier som används inom inkluderings- respektive digitaliseringsforskning. Cronholm betonade värdet av att få pröva teorier som har utvecklats i arbetet med datadriven innovation inom andra empiriska fält. Detta skulle bland annat kunna ge besked om graden av generaliserbarhet i teorierna. Norlund menade att alla forskare som studerar yrkespraktiker kan ha användning av social capital theory. ”Om någon tycker vår modell är spännande så kanske vi kan göra något tillsammans.”

Inlänings-samarbete: Den kanske närmast tillhands liggande modellen för att skapa ökat samarbete mellan olika forskargrupper handlar om inlånad kompetens. En kunskapslucka inom ett givet forskningsfält kan fyllas genom att förstärka en befintlig miljö med vetenskapliga förmågor från andra delar av högskolan. Ett exempel som aktualiserades var Jan Nolins respons på det av Agnes Nagy påtalade behovet av tillförlitlig statistik och information om byggnadsavfall, då han erbjöd sig ställa BoI-resurser till byggforskningens hjälp.

Samarbete styrt av forskningsproblem: Som framgått diskuterade framförallt de forskare som studerar professionell verksamhet inom den offentliga sektorn frågan om hur vetenskapliga resultat ska omsättas i yrkespraktiker. Diskussionen skulle kunna omsättas i ett forskningsproblem, med följeforskning som design, där samarbete kunde ske mellan t.ex. Lärarutbildning och pedagogisk yrkesverksamhet, och Människan i vården samt med inlånad kompetens i form av till exempel vetenskapssociologer. Tanken vore helt enkelt att studera processer från datainsamlingen över forskningsprocessen fram till och med omsättningen av resultaten i den dagliga professionsutövningen.

Disciplinexpanderande samarbete: Jan Nolin lade i sin framställning stor vikt vid att visa på bredden i det för Biblioteks- och informationsvetenskap identitetsbärande informationsbegreppet. Han framhöll att användningsområdena är så omfattande att de egentligen borde organiseras i en informationsfakultet. Detta kunde kanske liknas vid en ansats till en disciplinär expansions- eller sammanslagningsprocess där flervetenskapliga grupper byggs upp kring aspekter av ett begrepp eller fenomen. Information är ett tänkbart exempel, digitalisering ett annat.

Synvändasamarbete: Det av konstnären och vetenskapskritikern Elisabet Hermodsson myntade begreppet synvända har ofta tolkats i termer av ett svenskt begrepp för paradigmskifte. I detta sammanhang avses snarare att försöka se saker ur helt andra perspektiv än det invanda. Kanske kan man säga att det var ett sådant samarbete som Clemens Thornquist bjöd in till när han ställde en av de mest grundläggande av frågor: ”What is it?” Möten över vetenskapsområdesgränser, med syfte att skapa synvändor, skulle kunna generera oväntade samsamarbetsmöjligheter. En institutionell form för detta skulle vara tillkomsten av någon form av filosofiskt rum på lärosätet med till diskussion stimulerande och visavi invanda perspektiv utmanande presentationer.

Forskningsamarbete grundat i utbildningsbehov: Birgitta Wireklints framställning av Prehopsens historia, där en forskningsprofil mejslades ut i förlängningen av uppdraget att svara mot ett av en extern aktör identifierat utbildningsbehov, förtjänar att tas tillvara i samsamarbetsstrategiska diskussioner. Etablerandet av en polisutbildning vid Högskolan i Borås borde erbjuda ett tillfälle till att generera forskning i nya konstellationer – grupper sammansatta av kompetenser från olika fält för att skapa forskningsanknytning till en nystartad utbildning. I viss mån finns här en parallell till forskarutbildningar inom områden där HB har forskarexamensrättigheter.

Utlysninggenererat samarbete: Till de handfasta modellerna för att generera nya forskar-konstellationer hör den typ av disciplinöverskridande samarbete som kommer till för att svara mot krav på kvaliteter och kompetenser i utlysningar från forskningsfinansiärer. Ett exempel vid Högskolan i Borås är ansökan till Vinnova inom ramen för utlysningen av medel för forskning och utvecklingsarbete kring hållbar stadsbyggnad.

Till dessa sju modeller, som sträcker sig från det abstrakta (synvändassamarbete) till det konkreta (utlysningssamarbete), ska läggas den typ av samarbete som tidigare omnämnts i föreliggande rapport. Det rör sig dels om olika former av tematiskt grundade samarbetsmöjligheter, till exempel det faktum att flera forskningsområden intresserar sig för mänskliga beteenden i perspektiv av hållbar utveckling. Dels tillkommer också den typ av samarbeten som implicerades i seminarieseriens benämning – det vill säga vetenskapliga allianser grundade i strävan att genom möten över gränser söka svar på stora samhällsutmaningar.

För att ta ett exempel kunde man tänka sig samarbete mellan vårdvetare och BoI-forskare kring det alltmera brännande problemet om hot i och våld mot offentliga miljöer. Både bibliotek och akutsjukhus har, såsom det framstår genom massmedia, i allt högre grad ställts inför denna typ av svårhanterade utmaningar. Det räcker givetvis inte att enbart identifiera tematiker som väntar på att beforskas, utan till detta måste komma en intresse- och kompetensinventering. Har vi på lärosätet forskare inom respektive akademiskt ämne med adekvat profil och dito kunskaper? I ett sådant identifieringsarbete är interdisciplinära mötesplatser av största betydelse.

6.

STRUKTURER OCH STIMULANSER

Strukturer och stimulanser

En i seminariepresentationerna grundad uppfattning från undertecknads sida är att en kraftfull utveckling i riktning mot gränsöverskridande forsknings-samarbete, inte är något som kommer att växa fram av sig självt. Här finns ingen Adam Smith-artad osynlig hand som låter efterfrågan i principdokument mötas av ett självorganiserat utbud. Jag vill avslutningsvis prova fyra stycken uppslag till vad som kunde göras.

- 1) Det behövs mötesplatser. Seminarserien var ett första steg för att genom kunskapsdelning och genom inspiration och dialog söka identifiera berörings- och utvecklingsytor. Nästa steg kan vara att skapa konstellationer på en lägre organisatorisk nivå än den högskolegemensamma. Akademierna erbjuder en organisatorisk bas men dessas ramar bör också kunna överskridas. Stefan Cronholm har tagit initiativ till Seminariet för digitalisering, tjänster och innovation, och därmed tillhandhållit ett konkret exempel på hur samarbetsplattformar kan byggas. Vid en sammankomst i september inledde representanter för tre olika discipliner: Företagsekonomi, informatik samt biblioteks- och informationsvetenskap.
- 2) Den kollegiala kraften skulle kunna institutionaliseras i en form av akademisk senat, ett organ som skulle på en och samma gång komplettera och utgöra en motvikt till linjeorganisationen. En sådan senat skulle kunna ta initiativ till fler- och tvärvetenskapliga satsningar. Andra uppgifter vore att vara ett forum för diskussion om t.ex. forsknings- och utbildningspolitiska principfrågor och lärosättespecifika strategiska utmaningar. En akademisk senat bör vara partsammansatt med representanter för olika organisatoriska enheter, såsom sektioner och centrumbildningar. Inrättandet av en dylik senat skulle givetvis behöva föregås av en diskussion om gränsdragningen mot andra kollegiala organ, i första hand FoU-nämnden.
- 3) Ekonomiska incitament är som regel en stark drivkraft inom den akademiska världen. Högskolans och akademiernas ledning borde i linje härmed på respektive nivå överväga att inrätta särskilda resurser för uppbyggnad av gränsöverskridande forskargrupper och projekt. Det bör vara frågan om långsiktiga satsningar och inte om engångsinsatser. Sådana stimulansmedel bör vara så lite styrande som möjligt och på så sätt maximalt stimulera till akademisk kreativitet.
- 4) De tre förstnämnda förslagen rör den lokala nivån. Av vikt är givetvis att påverka systemen och strukturerna på nationell nivå. Det kan till exempel föras en diskussion om ett meriteringssystem som uppmuntrar till interdisciplinärt samarbete och mångvetenskapliga ansatser. Dylika system skulle kunna påverka hur vi forskare agerar, och stimulera oss till att i högre grad söka samarbeten utanför den egna disciplinens landmärken.

7.

SLUTORD

Slutord

Seminarieerien Forskning som förändrar samhället demonstrerar betydelsen av att det vid Högskolan i Borås regelbundet ges tillfälle till kollegiala samtal i en institutionaliserad form, där möten sker över gränser mellan ämnes- och vetenskapsområden och där frågor av vikt för alla vid lärosätet verksamma forskare dryftas. Samtal mellan företrädare för högskolans olika organisatoriska delar har särskilt goda förutsättningar att bli fruktbara – menar jag – om de förenar lokala, nationella och globala perspektiv. Frågor som rör Högskolan i Borås utveckling kan, bör och måste belysas i perspektiv av utvecklingen inom det nationella och internationella vetenskapssamfundet.

I denna anda har Högskolan i Borås nationellt uppmärksammade Humboldtseminarier fungerat och så kan de samtalsaktiviteter som ryms innanför konceptet Gränsöverskridande eftermiddagsaktiviteter (GEM) med fördel också arrangeras. Det är utifrån den övertygelsen som jag i föreliggande rapport har vikt ett avsnitt till att översiktligt behandla några av de forskningspolitiska principfrågor som aktualiserades under seminarieerien gång. Det är min förhoppning att denna rapport i sig ska stimulera till samtal om den akademiska verksamhetens särskilda identitet och behov, om vägar till ökat samarbete inom Högskolan i Borås samt om hur vi på bästa sätt förhåller oss till och interagerar med det omgivande samhället.

HÖGSKOLAN I BORÅS

BESÖKSADRESS: ALLÉGATAN 1 • POSTADRESS: HÖGSKOLAN 1 BORÅS, 501 90 BORÅS
TFN: 033-435 40 00 • WEBB: HB.SE